

OKULÖNCESİ SANAT ETKİNLİKLERİNDE ARTIK MATERYALLERİN KULLANILMASINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Belgin Parlakyıldız*

Füsun Yıldızbaş**

ÖZET

Bu çalışma, okul öncesi eğitimde sanat etkinliklerinde artık materyallerin kullanılmasına ilişkin öğretmen görüşlerini ve etkinlik örneklerini incelemek amacı ile planlanmıştır. Araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırma, Bolu ili merkez okullarındaki okul öncesi öğretmenlerinden tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş 12 öğretmen ile yürütülmüştür. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen anketin, görüşme yöntemiyle uygulanması ve doküman incelemesi yöntemiyle çocukların yaptıkları sanat etkinliklerinin incelenmesine dayalı nitel bir araştırmadır. Elde edilen veriler, içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Sonuçta, okul öncesi öğretmenlerin artık materyallerin kullanımında istendik düzeyde eğitimsel amaçları gerçekleştirmekte yetersiz oldukları ve uygulamada bazı materyallerle sınırlı kaldıkları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, sanat etkinlikleri, artık materyaller.

Astract

This study has been planned to analyze teachers' opinions and activity examples related to the use of waste materials in the activities in the preschool education art activities. This research was conducted with twelve preschool education teachers selected randomly from primary schools in central Bolu. The data were gathered from a questionnaire developed by the researchers through interviews and document-investigation based on the analyses of art activities done by children. The data were evaluated by descriptive analyses techniques. As a result, it was found that the preschool education teachers were not efficient to realize the educational objectives at the desired level related to the use of waste materials and that they were limited to the use of particular materials in the application.

Key words: Preschool education period, Art activities, Waste materials.

---

* Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü

** Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü

1. GİRİŞ

Teknolojik gelişmelerin hızla yaşandığı dünyamızda tekdüze düşünüp davranan insanlardan farklı olarak, düşünürken aynı zamanda hissedip yaşayabilen, yaratıcı insanlara daha çok gereksinim duyulmaktadır. İnsanın yaratıcı güçlerinin ortaya çıkarılması, bir bakıma yaşamın anlam kazanmasıdır. Bunun bir yolu da insana verilecek sanat eğitimi ile sağlanabilir.

Sanat eğitimi kavramının; sanatçı yetiştiren öğretim sürecinden boş zamanları değerlendirmek amacıyla yapılan etkinliklere, okul öncesi öğretim programlarından sanat eğitimcisi yetiştiren programlara kadar çok geniş bir alanda kullanılmakta olduğu görülmektedir. Sanat eğitimi, sanatların kendine özgü kurallarını ve tekniklerini kullanarak, bireye estetik kişilik kazandırmayı hedefleyen bir eğitim alanıdır (Etike, 2002: 34). Sanat eğitimi, genel eğitimin bütünü içinde düşünülmeyle birlikte, kendine özgü eğitim biçimi ve yöntemleri olan bir alandır. Sanatın ve estetiğin yaratıcı düşünceden, ürün vermeye ve eleştiriye kadar uzanan uygulamadaki tüm sorunları ve bunların çözümleri ile de yakından ilgilenmektedir (Şekercioğlu, 2002:33).

Çağdaş anlamda sanat eğitimi, sadece yeteneklilerin değil, küçük-büyük herkesi kapsayacak bir kişilik eğitimi olarak görülmelidir. Bundan dolayıdır ki, sanat eğitimi özellikle küçük yaşlardan başlaması öngörülen bir süreçtir denilebilir. Özellikle çocuğun kişilik gelişimi üzerindeki etkileri iyi değerlendirilmelidir. Kişiliğin okul öncesi yaşlarda oluştuğu gerçeği ile, okul öncesi dönem çocuklarında sanat eğitimi, onların estetik beğeni, bireysel farklılıklarını ortaya çıkarıcı, yaratıcılık ve yapıcı kişilik gelişimine katkı sağlayacak şekilde düzenlenmelidir(Tuna, 2004:30).

Genellikle okul öncesi eğitimi veren kurumlarımızda, verilen konuyu pekiştirmek için el-işi etkinlikleri “ sanat etkinliği “ adı altında yaptırılmaktadır. Oysaki sanat etkinlikleri o haftanın konusu ile örtüşmek zorunda değildir. Konudan bağımsız, kendi başına bir etkinlik olarak çocuklara yaptırılmalıdır. Bu da her gün kısıtlanmış iki etkinliğin arasında değil, özellikle sanat çalışması için ayrılmış bir günde olması gerekmektedir. Böylece sanat eğitimine ayrılan günde çocuklar, kullanmak istedikleri artık materyallerini getirirler ve rahat çalışmaya olanak tanıyan kıyafetleri ile gelirler. Sanat etkinlikleri, yalnızca sınıflarda değil, okul bahçesinde de yapılabilir. Bu etkinlikler bireysel ve grup çalışmaları olarak iki biçimde sürdürülebilir. Bireysel çalışmalar; çocukların kendi gelişimlerini hedef almakta, grup çalışmaları ise; yaşadıkları toplumun birer parçası olmalarını, birlikte paylaşmayı, işbirliğini, tartışarak ortak paydada buluşmayı, yani çocuğun sosyalleşmesini hedeflemektedir (Abacı, 2003: 32).

Okul öncesi dönemde çocuklara verilecek sanat eğitiminin amacı, onlara sanatsal bakış açısı ve estetik değerler kazandırmak ve yaratıcı düşünebilen

geleceğin bireylerini yetiştirmektir. Bu eğitim, çocuğun gelişimini desteklemeyi hedefleyen bir eğitim biçimidir(Abacı, 2003:8).

Öğretmen sanat etkinliklerini planlarken; sınıfın fiziksel özelliklerini, çocukların gelişim düzeyini, ilgi alanlarını dikkate almalıdır. Öğretmen eğitim teknikleri ile birlikte, videoyu, slaytı, tiyatroyu, sinemayı, tepegözü, bilgisayarı ve geziyi çocuğa kazandırılan deneyimleri pekiştirmek için araç olarak kullanabilir (Bilir ve diğ, 1998: 42).

Sanat etkinlikleri sırasında çocuklara müdahale edilmesi onların yaratıcılıklarını engellemektedir. Bu düşünceden hareketle çocuğun öğrenmede aktif, seçici ve karar verici, öğretmenin ise daha pasif, teşvik edici, öğrenmeyi kolaylaştırıcı olarak görev alması gerekmektedir. Müdahale etmeme geleneği, kendi kendilerine öğrenen çocuklara çok önemli seçenekler sunmaktadır (Temel,1993:188).

Nitelikli bir öğretmen, çocuklar için özgür ve esnek bir ortam, kullanabilecekleri bol materyal sağlamalı, çocukların konuşup sorabilecekleri, yanlış yapmaktan korkmadan başarıya ulaşabilecekleri bir çevre oluşturmalı, çocukları aşırı yönlendirmemelidir (Telli, 1990: 175). Sonuçta çocuklar, sıcak, anlayışlı, düzenli, hoş, gerçekten samimi, iyi mizaçlı ve iyi bir dinleyici olan öğretmenin yanında toplanmaktadır. Sanatı çocuklara sevdirecek ve benimsetecek olan da öğretmenlerdir (Stone, 1992: 194). Sanat etkinlikleri sürecini yaşarken çocuklar, bilinç altında var olan birtakım birikimlerini de açığa çıkartırlar. Bu birikimler bağlamında çocuk için yakın çevresinde, ailesinde, okulda vb. yerlerde oluşan olgular kendisinin esin kaynağı olmaktadır. Bunların yanında anne-babanın çocuklarına karşı tutumları, yaptıkları etkinliklerin sonucuna doğrudan etki yapabilecek olgulardan biri olmaktadır (Serin, 2003: 96).

Çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik iyi düzenlenmiş sanat etkinliklerinde, onun tüm gelişim alanıyla ilgili bilgi ve becerilerine olumlu katkılar sağlamaktadır. Bu etkinliklerde; en az materyallerin hazırlanması kadar, korunması, yenilenmesi ve verimli bir şekilde tüketilmesi de önemlidir. Onun için çocukların da materyallerin hazırlanmasından, tüketilmesine kadar olan sürecin içinde olması gerekmektedir. Her çocuk kullandığı materyalin ve ortaya çıkardığı ürünün sorumluluğunu taşıyabilmelidir. Çünkü okul öncesi kurumlar çocukların; iyi bir tüketicisi olma, ekonomiyi iyi kullanma, isteklerini erteleyebilme gibi birtakım üçüncü boyut gelişimlerine de katkı sağlamaktadır (Yıldız ve Şener, 2003: 38).

Okul öncesi eğitim kurumlarında serbest zaman etkinlikleri içinde, sanat etkinlikleri materyallerine yer verilmektedir. Buna göre;

- Yoğurma maddeleri: kil, tuz seramiği, kağıt hamuru, macun , plastrin, talaş hamuru, pasta hamurları vb.

- Boyalar ve boyama teknikleri: mum boyası, şeker boyası, tuz boyası, parmak boya, sulu boya, tebeşir boyası vb.
- Kağıt işleri: yırtma-yapıştırma, kesme-yapıştırma, katlama, pileleme, süsleme, şekil çıkarma, koparma, yuvarlama, buruşturma ve üç boyutlu çalışmalar.
- Artık materyaller: kullanılmasında sakınca olmayan her türlü cisim ve maddeyi değişik tekniklerle kullanmadır (Oğuzkan ve diğerleri, 1984).

Artık materyal, çevremizde gördüğümüz, kullandığımız, daha sonra da kullanılmayacağı için çöpe atmayı, bir başka yerde saklamayı ya da biriktirmeyi düşündüğümüz hijyenik olan tüm doğal, fabrika yapımı ya da el yapımı maddeleri içermektedir. “Hazır alabileceğimiz birçok materyal varken neden artık materyal biriktirmeliyiz ya da hazırlamalıyız?” diye bir soru aklımıza gelebilir. Günümüzde okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan ve etkinlikleri daha da zenginleştiren, görsel yanı ağır basan birçok materyal torbalanmış ya da kutulara konmuş halde sınıflarda bulunmaktadır. Ayrıca çocuğun bir artık materyal kutusu, sepeti veya böyle bir arşive sahip olması; bunun sorumluluğunu, onarım ve bakımını üstlenmesi, belirli aralıklarla dağılan veya karışan materyalleri yeniden özelliklerine göre gruplaması, yeni biriktirilenleri eklemesi, onun zihinsel ve motor becerilerinin yanı sıra estetik değerlerinin gelişmesini de destekleyecektir (Turla, 1995:15). Artık materyallerle çalışılmadan önce materyaller, öğretmen tarafından ilkeler süzgecinden geçirilmelidir. Tüm ilkeler açısından değerlendirildikten sonra çocuklara sunulmalıdır (Yıldız ve Şener,2003:95). Çocuklar bu materyallerde istedikleri değişiklikleri yapabilecekleri gibi, hayal ettikleri fantezileri için pratik çözümler üretmede de en yapıcı materyal olarak kullanma şansına sahiptirler. Çocuklar elleriyle tutabildikleri, kavrayabildikleri nesnelere daha kolay iletişime girerler. Onları birbirleriyle eşleştirir, yan yana, üst üste koyarlar, birbirlerine ya da bir başka düzleme yapıştırırlar. Bunlar, çocukların evde biriktirdikleri, biriktiren de nerede ve nasıl kullanacaklarını düşündükleri , yabancı olmadıkları , tanıdıkları malzemelerdir. Her artık materyali işlevinden farklı bir şeye dönüştürmek, onlar için hem zevkli bir etkinlik hem de bilişsel gelişim süreçlerine bir katkı demektir (Abacı, 2003: 15).

Artık materyaller değişik madde özellikleriyle de çocukların bazı kavramları öğrenmelerini kolaylaştırmaktadır. Örneğin; buruşuk, düz, sert, yumuşak, kaygan, pürüzlü, kaba, kalın, ince, pürüzlü, kirli, temiz, parlak, mat, büyük, küçük vb. sayısız kavramlar olabilir. Bu yapısı ile artık materyaller fırsat eğitimleri ve çocuk için yaparak, yaşayarak öğrenmede doğal deney ortamları yaratmada da önemli fonksiyonlar üstlenmektedirler. Ekonomiklik ilkesini en çok destekleyen materyaller olmasının yanında, çocuklar materyallerin geriye dönüştürmeli kullanımlarıyla daha da yaratıcı olmakta ve problemlerini daha çabuk çözebilmektedirler.(Yıldız ve

Şener, 2003: 94). Bu tür çalışmalar iş birliği ve sosyalleşmeyi destekleyen yaşantılar sunması açısından değerlidir.

Bu çalışma, okulöncesi sanat etkinliklerinde artık materyallerin kullanılmasına ilişkin öğretmen görüşleri belirlemek amacı ile planlanmıştır.

2. YÖNTEM

Araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırma, Bolu ili merkez okullarındaki okul öncesi öğretmenlerinden tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş 12 öğretmen ile yürütülmüştür. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen anketin, öğretmenlerle bire bir görüşme yapılarak uygulanması ve doküman incelemesi yöntemi ile, çocukların yaptıkları sanat etkinliklerinin incelenmesine dayalı nitel bir araştırmadır. Anket soruları, iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde, kişisel bilgilere, ikinci bölümde ise sanat etkinliklerinde artık materyallerin kullanılmasına ilişkin sorulara yer verilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde, öğretmenlere uygulanan anket, görüşme, gözlem ve dokümanların incelenmesi ile elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenim durumu ve hizmet yılına göre sayı ve yüzde dağılımı Tablo1, de verilmiştir.

Tablo 1: Öğretmenlerin Öğrenim Durumları ve Hizmet Yıllarına Göre Dağılımı.

Öğrenim Durumları	N	%
Ön Lisans Mezunu	9	75
Lisans Mezunu	3	25
Toplam	12	100
Hizmet yılı		
15 yıl ve altı	2	16.6
16-20 yıl	4	33.4
21yıl ve üstü	6	50
Toplam	12	100

Tablo 1’de öğretmenlerin öğrenim durumu incelendiğinde, %75’inin ön lisans mezunu ve % 25’inin lisans mezunu olduğu, hizmet yıllarına bakıldığında % 16.6’sının 15 yıl ve altı, % 33.4’ünün 16-20 yıl, % 50’sinin 21yıl ve üstü olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin anket sorularına verdikleri cevaplar incelenerek, her bir soru için tüm öğretmenlerin görüşlerini yansıtabilecek cevaplar seçilmiş ve değerlendirilmiştir.

Okul öncesinde sanat eğitiminin sizce yeri ve önemi nedir?

Öğretmenlerin tamamına yakını, çocukların estetik duyarlılığını geliştirdiğini, el-göz koordinasyonunu desteklediğini, yaratıcı yönlerini geliştirdiğini, düzenli çalışma alışkanlığını kazandıklarını ve kendilerine güvenlerinin arttığını belirtmişlerdir. Buna göre bazı öğretmenler görüşlerini;

“ Eğitimdeki gerekliliği açısından yaşantımızın içerisinde olup, küçük yaştan beri alınan sanat eğitimi estetik duyarlılık, bireysel ve toplumsal ilişkilerde, olaylara bakış açısındaki tutum ve davranışları somutlaştırır”

“ Başarılı , kendi yeteneklerinin bilincinde , kişilikli insanlar olarak karşımıza çıkar”

“ Çocukta yaratıcılık duygusunun gelişimi, bireysel ya da takım çalışması yapabilmesi, duygu ve düşüncelerini farklı yöntemlerle ifade etmesi, küçük kas becerilerinin gelişimi, sorumluluk alma ve aldığı sorumluluğu yerine getirme, liderlik yeteneğinin gelişimi açısından önemlidir.” şeklinde ifade etmişlerdir.

Sanat etkinlikleri çocuğun hangi gelişim alanları ile ilişkilidir?

Öğretmenlerin dördü, psikomotor gelişim alanı, üçü psikomotor ve sosyal-duygusal gelişim alanı, iki öğretmen bilişsel-dil gelişim alanı, üç öğretmen ise, tüm gelişim alanları ile ilişkili olduğunu belirtmişlerdir.

Sanat çalışmalarında hangi malzemeleri kullanıyorsunuz?

Öğretmenlerin tamamına yakını, fon kartonu, elışı kağıdı, pamuk, kibrit çöpü, kumaş parçaları, renkli boncuklar, kürdan vb. tüm artık malzemeleri kullandıklarını, iki öğretmen ise; *“ zemin ,boyalar (pastel-kuru-gazlı-sulu-parmak boya), tutkal, yoğurma maddeleri, ipler, pul-boncuklar, bakliyat, kuru yemiş kabukları gibi artık malzemeleri kullanırım.”* şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Artık materyallerin sanat etkinliklerindeki önemini eğitim programı açısından nasıl değerlendirirsiniz?

Beş öğretmen; *“ çocukların yaratıcı yönlerini, el becerilerini, küçük kaslarını ve estetik becerilerinin gelişimini destekler, deşarj olmalarını sağlar.”*

İki öğretmen; *“ ekonomik davranma ve artık malzemeyi değerlendirme”*

Bir öğretmen ise, *“ Artık materyallerle yapılan sanat etkinlikleri, çocuklarda o anın koşullarının, performanslarının, ilgi düzeylerinin yaratıcılıklarına yansımastır. Özellikle görsel ve dokunma duyusuna yönelik, ekonomik araç ve gereçlerle somut çalışmalara yer verilmelidir.”* şeklinde ifade etmişlerdir.

Sanat etkinliklerinde çoğunlukla hangi artık materyalleri kullanıyorsunuz?

Öğretmenlerin tamamı, düğme, pul, boncuk, değişik ebatlarda kutular, farklı özellikte kağıtlar, makarna, mercimek, fasulye, kurumuş yapraklar, köpükler, ipler, kumaşlar vb. artık materyalleri kullandıklarını belirtmişlerdir.

Artık materyal kullanımında hangi teknikleri kullanıyorsunuz?

Öğretmenlerden üçü; kesme, boyama, yapıştırma, katlama, beş öğretmen; sulu boya, parmak boyası, mum boyası, şeker boyası, üç öğretmen ise, kolaj ya da iki boyutlu çalışmalar ve proje çalışmasını kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Artık materyallerle hangi malzemeleri kullanıyorsunuz?

Üç öğretmen; makas, yapıştırıcı, eliş kağıtları, beş öğretmen; çeşitli boyutlardaki kutular, köpükler, pet şişeler, plastik tabaklar, sünger, çoraplar, kumaşlar, üç öğretmen ise, sulu boya, pastel boya, yapıştırıcı, makas, sim, grafon kağıdı, boncuklar ve pullar gibi malzemeleri kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Artık materyal seçiminde nelere dikkat ediyorsunuz?

Öğretmenlerin tamamı, materyal seçiminde hijyenik ve çocuklara zarar vermeyecek materyalleri seçimine önem verdiklerini ve materyal temininde ailelerle iş birliği yaptıklarını belirtmişlerdir.

Artık materyallerle çalışmalara günlük planda nasıl yer veriyorsunuz?

Öğretmenlerin çoğu, serbest zaman etkinlikleri içinde yer verdiklerini ve bazen bireysel, bazen de grup çalışması şeklinde çocukların tercihini de dikkate alarak uyguladıklarını ifade etmişlerdir.

Artık materyal uygulamalarının değerlendirmesini nasıl yapıyorsunuz?

Öğretmenlerin dördü, artık malzemeleri kullanarak değişik ve özgün sanat ürünlerinin ortaya çıktığını ve sergilendiğini, diğer öğretmenler ise, çocukların malzemeleri amacına uygun kullanıp kullanmadığını ve ortaya çıkan ürünün değerlendirdiklerini belirtmişlerdir.

4. TARTIŞMA VE YORUM

Öğretmenlerin tamamına yakınının, sanat eğitiminin çocukların estetik duyarlılığını geliştirdiğini, el-göz koordinasyonunu desteklediğini, yaratıcı yönlerini geliştirdiğini, düzenli çalışma alışkanlığını kazandırdığını ve kendilerine güvenlerini arttırdığını belirtmeleri, öğretmenlerin sanat eğitiminin önemi ve çocuğun gelişimine katkıları konusunda bilgili olduklarını göstermektedir.

Öğretmenlerin sanat etkinliklerinde artık materyal seçiminde ve kullanımında kendi yaratıcılıklarının etkileri görülmektedir. Araştırmanın örnekleme oranının %75'ini

oluşturan ön lisans mezunu ve hizmet yılı 16 yılın üzerinde olan öğretmenler artık materyal olarak belirli materyalleri seçerek kullanım ortamı hazırlarken, %25'i oluşturan ve lisans mezunu olan öğretmenlerin çok çeşitli ve orijinal materyalleri çocukların kullanımına sunmaktadırlar; Kemalpaşa tatlısı, sürpriz yumurta kutuları, kuru yemiş kabukları, çoraplar v.b. Bu durumda, lisans mezunu ve hizmet yılının başlarında olan öğretmenlerin diğerlerine göre sanat etkinliklerinde çok çeşitli artık materyal kullanımına olanak ve ortam hazırlayarak bu etkinliklerden çocukların daha fazla gelişimsel katkı sağlamalarına destek oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin çoğunluğunun artık materyallerin kullanıldığı sanat etkinliklerine serbest zaman etkinliği içinde yer verdikleri belirlenmiştir. Bu şekilde yapılan uygulamaları sanat etkinliği olarak nitelendirmekten çok "el faaliyeti" olarak değerlendirmek doğru olacaktır. Sanat etkinlikleri günlük planda seçilen kavramlarla zaman zaman ilişkili olsa da bazen de bağımsız kendi başına bir etkinlik olarak uygulanmalıdır. Artık materyallerin kullanıldığı bir sanat etkinliği iki etkinlik arasında değil, sanat çalışması için ayrılmış bir yarım günde veya bir günü kapsayan geniş ve sınırsız bir süreçte yapılması daha uygundur. Böylece çocuklar yaratıcılıklarını ortaya çıkarmaları açısından da desteklenmiş olacaklardır.

Araştırmaya katılan öğretmenler, genellikle hem bireysel ve hem de grup çalışmalarına sanat etkinliklerinde yer verdiklerini ifade etmişler, ancak gerekçe belirtmemişlerdir, sadece iki öğretmen seçimlerini çocukların isteklerine veya kazandırmaya çalıştıkları davranışa göre yaptıklarını ifade etmişlerdir. Sanat etkinlikleri, bireysel ve grup çalışmaları olarak iki biçimde de sürdürülebilir. Bireysel çalışmalar çocukların bireysel ilgi ve eğilimlerinin gelişmesine olanak sağlarken, grup çalışmaları ise birlikte paylaşma, iş birliği duygularını geliştirmenin yanı sıra ve bazı çocukların lider karakterlerini ön plana çıkarmalarına fırsat verilmiş olacaktır. Öğretmenlerin bu özellikleri dikkate alarak sanat etkinliklerini düzenleme yapmaları gerekmektedir. Böylece sanat eğitimi yoluyla, gelişimsel amaçların gerçekleştirilmesi mümkün olacaktır.

Öğretmenler materyal seçiminde hijyenik ve çocuklara zarar vermeyecek materyalleri seçimine önem verdiklerini ve materyal temininde ailelerle iş birliği yaptıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra ailelerin çocukları ile birlikte evde de artık malzemeleri kullanarak ne gibi etkinlikler yapabilecekleri ve bunun çocuğun gelişimine ve aile içi iletişimlerine katkıları konusunda bilgilendirilmeleri yararlı olacaktır.

Öğretmenlerin çoğu sanat etkinliklerinde artık materyal uygulamalarında değişik ve özgün sanat ürünlerinin ortaya çıkması nedeniyle sergilenerek değerlendirildiğini, diğer öğretmenler ise, çocukların malzemeleri amacına uygun kullanıp kullanmadığını ve ortaya çıkan ürünü değerlendirdiklerini belirtmişlerdir. Okul öncesi dönemde, eğitim, çocuğun gelişimi her yönden etkilediği için sanat

etkinliklerinde ürün kadar süreçte çocuğa katkıları açısından önemlidir. Çocuğun gelişimsel yönden değerlendirilmesi ve ilgilerinin belirlenerek ailelerle iş birliğine gidilmesi de önem taşımaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmenlerin sanat eğitiminin çocukların estetik duyarlılığını geliştirdiğini, el-göz koordinasyonunu desteklediğini, yaratıcı yönlerini geliştirdiğini, düzenli çalışma alışkanlığını kazandıklarını ve kendilerine güvenlerinin arttığını, tüm gelişim alanları ile ilişkili olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenler artık materyal olarak makas, yapıştırıcı, eliş kağıtları düğme, pul, boncuk, değişik ebatlarda kutular, farklı özellikte kağıtlar, makarna, mercimek, fasulye, kurumuş yapraklar, köpükler, ipler, kumaşlar vb. malzemeleri kullandıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, genellikle hem bireysel ve hem de grup çalışmalarına sanat etkinliklerinde yer verdiklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin çoğu sanat etkinliklerinde artık materyal uygulamalarında değişik ve özgün sanat ürünlerinin ortaya çıkması nedeniyle değerlendirmenin sergilenme yoluyla yapıldığını bildirmişlerdir.

Sonuçta, öğretmenlerin genellikle artık materyal çalışmalarını, etkinliğin her aşamasında eliş etkinliği olarak uyguladıkları ve zamanı kullanma, tek mekana bağlı kalma ve çocukların yaratıcılıklarını geliştirmeleri yönünde kısıtlamalar getirdiklerinden sanat eğitimi tanımlamasının dışında kaldıkları görülmüştür. Bu nedenle okul öncesi öğretmenlerin aşağıdaki öneriler doğrultusunda hizmet içi eğitim programlarıyla desteklenmeler gerekmektedir.

- Çocukluk döneminde duyuşal uyarıcı bakımından zengin sanatsal yaşantı kazandıracak eğitim ortamları oluşturulmalıdır.
- Çocuk, okul öncesi döneminde yaşamın zenginlikleri ile tanışmalı, doğayı hissedebilmeli, yeni kültürleri tanımaya açık olmalı, buna katkıda bulunmaya kendini sorumlu hissedebilmelidir.
- Çocuğa gerekli çalışma ortamı sağlanmalı, sanat etkinlikleri sırasında yetişkinlerin etkileme olasılığının önlenmesi ön koşuldur.
- Çocuğun sanat etkinliğinin temelinde, çocuğun çok yönlü gelişimi yatmaktadır.
- Çocuğun sanat etkinliklerindeki süreci, sonuç kadar önemli görülmelidir. Özgür bir ortamda bol ve çeşitli malzemelerle deneysel ve yaratıcı süreç sonunda çocuğun kazancı ortaya çıkacak üründen çok daha fazladır.

- Eğitimin en önemli ögesi olan öğretmen yetiştirilirken bilim, sanat ve teknolojik gelişmelere koşut donanımda ve yeterlilikte eğitim almaları sağlanmalıdır.
- Öğretmenlere sanat etkinliklerindeki yeni gelişmeleri takip edebilmeleri için, sürekli yayınlarla bildirimler yapılmalıdır.
- Duyguları güzelliğe ilişkin değerlerle beslenen çocuk, doğayı ve sanat eserlerini sevmekle kalmayacak, içinde yaşadığı çevre ile ilgili bilgi birikimini ve öğrenmenin de kaynağını edinecektir.
- Her düzeydeki ailelerin okul öncesi eğitim sanat etkinliklerine nasıl katkıda bulunabilecekleri konusunda, aile eğitim programlarının yaygınlaştırılması gerekmektedir.
- Artık materyaller kullanım kolaylıkları yanında yeni kelimeler öğrenmelerine ve bunları ifade etmelerine de imkan sağladığından sanat etkinliklerinde önemli bir yeri olduğundan mutlaka yararlanılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Abacı, O (2003). *Okul öncesi dönem çocuklarında görsel sanat eğitimi*. Morpa Kültür Yayınları, 2. Baskı, İstanbul.
- Bilir,Ş.,M,Arı.,M,Gönen.,E,Üstün.,N,Pekçağlayan(1998). Okul öncesi eğitimcisinin Rehber Kitabı. Aşama LTD.ŞTİ, Ankara.
- Etike, S. (2002). İlköğretimde Sanat Eğitim Ortamları. *Çoluk Çocuk Dergisi*. 1(10),34-35.
- Oğuzkan,Ş., E. Tezcan., G. Tür., Ö. Demiral (1984). *Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri ve Eğitici Oyuncaklar*. M.E.B Mesleki ve Teknik Öğretim Kitapları No: 10, Oğul Matbaacılık, İstanbul.
- Serin, A. Y (2003) a. Bir İletişim Aracı Olarak Çocuk Resimleri . *Çağdaş Eğitim Dergisi*. 10 (302), 17-23.
- Serin, Y (2003) b. Çocuk resimlerinde figür, renk, boyut ve içerik ilişkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Malatya: 4 (5), 85-98.
- Stone, J.G (1992). *Teaching preschoolers it looks like this in picture*. National Association for The Education of Young Children Washington: 194.
- Sükan, Z., Ş. Belik., B. Tuğrul (1980). *Okul öncesi eğitim el kitabı*. Redhouse Yayınevi,İstanbul: 65-68.
- Şekercioğlu, A(2002). Okul öncesi dönemde sanat eğitimi. *Çoluk Çocuk Dergisi*. 1 (10), 33.
- Telli, H. (1990). *Resim-İş öğretmeni ve sorunları*. Şafak Matbaacılık, Ankara.
- Temel, Z. F. (1993). Okul öncesi Eğitim Kurumunda Open Education Yaklaşımı. 9. *Yapa Okul öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri*. Ankara: 187- 193.
- Tuna, S (2004). Sanat eğitiminin gerekliliği ve güncelliği. *Çağdaş Eğitim Dergisi*. 2 (306), 29-34.
- Turla, A (1995). *Okul öncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Sanat Etkinliklerini Planlama Uygulama ve Değerlendirme Becerilerini İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), H.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Yay: 12-18.
- Yıldız, Ş.(2003).*Okul öncesi dönemde yaratıcılık eğitimi*, Nobel Yayın Dağıtım,Ankara.